

26 juni 2018

Fietsblog GLD-15: langs Kasteel en Rijn

Doorfietsen om Kasteel Huis Bergh te zien is zeker de moeite waard. Vanuit de vlakte zie je een eenzame heuvel in het landschap liggen, dat is de berg. Het kasteel uit de dertiende eeuw prijkt er niet op, maar ligt bovenaan in

een kuiltje. Het enorme gebouw straalt ridderlijkheid uit. Waar de slotgracht van slot Anholt omgevormd is tot een liefelijke Franse vijver, daar heeft Huize Berg een echte slotgracht. Ook hier is een leuke rondleiding te volgen, kun je zelfs vanaf de toren de omgeving aanschouwen en is een leuk kinderprogramma. Mijn dochter is er lang geleden nog tot jonkvrouw geslagen. Ook de ridderslag is geëmancipeerd.

De route duikt na 's-Heerenberg even Duitsland in. Maar mag ik dat zo wel zeggen? Het is hier veel te complex om te spreken over Nederland of Duitsland. Om maar te zwijgen of dit gebied ooit van Gelre of Kleef is geweest. De huidige Duitse gemeente Elten waarover ik spreek, was lang onderdeel van een onafhankelijk vorstendom binnen het Heilige Roomse Rijk. De laatste jaren van dit vorstendom waren zeer interessant door een uit de hand gelopen liefdesaffaire van een Prinses van Salm-Salm, de familie die Slot Anholt bezit. Rond 1880 hoorde Elten bij het Pruisische rijk, maar de bevolking sprak Nederlands. Oude teksten op gebouwen uit die tijd laten dat zien. Hitler verbood dit. In 1948 werd Elten ter compensatie van de geleden schade tijdens de Tweede Wereldoorlog aan Nederland gegeven, om in 1963 weer terug gegeven te worden aan Duitsland. Ondertussen woont er een mix van rijke Duitsers en rijke Nederlanders, want Hoch-Elten ligt prachtig. Zo complex dus.

Hoe die complexe situatie in kan grijpen op het persoonlijk leven, vertelt me een man die als door een bij gestoken afkomt op mijn blauwe 'Fietsen over Grenzen'- polo. "Jij denkt hier zeker op de grens van Gelre te zijn?": zo begint hij. Als hij snapt dat ook ik zo mijn twijfels heb, steekt hij van wal. Zijn familie woont al minstens tweehonderd jaar op een boerderij op de grens. Ze zijn geboren Nederlander, maar meer dan de helft van het akkerland ligt in Duitsland. En met de Duitsers in Elten gaan ze beroepsmatig het meeste om, ook al blijven ze vreemden voor elkaar. Zijn opa was scherpschutter zonder schootsveld geweest bij de verdediging van de Grebbeberg. Hij is daar nooit meer helemaal van hersteld. "We kregen geen kogels, anders hadden we nog kunnen winnen." Toen Elten na de oorlog Nederlands werd, moest overal verplicht Nederlands gesproken worden. Een uitzondering werd gemaakt voor de kerk. De eredienst en de gezangen mochten in het Duits gesproken worden. Zijn opa ging als enige na de Nederlandse ochtenddienst in de middag naar de Duitse eredienst

toe en heeft de liedteksten leren zingen. “Om samen te leven in een kleine stad, moet je toch op z’n minst elkaars taal willen spreken.” Zijn kleinzoon, de man met wie ik in gesprek ben geraakt, is leraar Duits op een Nederlandse school geworden.

Na Elten kom ik op de dijk bij Tolkamer langs enkele restaurantjes, ik gun mezelf een goede maaltijd en een fris glas melk. Met zicht op de oliebootjes die langsvarende Rijnaken van de nodige brandstof voorzien. Kijken naar de capriolen die ze in de sterke stroming uithalen, werkt ontspannend. Daar ben ik ook wel even aan toe.

Toegift voor de echte wielierliefhebbers. De klim naar ‘s-Heerenberg is stijl maar door de egale klinkerbestrating goed te doen. De klim heeft een cadeautje halverwege. Daar staat het handelskantoor van Specialized, het fietsmerk waar Niki Terpstra de ronde van Vlaanderen op heeft gewonnen. Op de gevel prijkt een spandoek van 12 bij 18 meter die het beslissende moment in die wedstrijd laat zien. Niki is losgereden uit het peloton en komt bij de kopgroep. Hij doet een fameuze ‘erop en erover’. Ook al is hij moe van de inhaalrace, hij sprint toch van hun weg. En dat doet hij op een berg steiler dan die in ‘s-Heerenberg, die bovendien in een bestrating van kinderkopjes ligt. Het peloton ziet hem pas weer na de finish terug. Historisch.

Zelf deze route ontdekken?

Bovenstaande blog gaat over [traject 15](#) van de route [Fietsen over Grenzen](#). Dit traject loopt van ‘s-Heerenberg naar Millingen aan de Rijn. [Lees meer over dit traject](#).

Geschreven door Marc Beek

Mijn naam is Marc Beek (54 jaar, Harderwijk) en ik ga Fietsen over Grenzen. Ik ben een ervaren vakantiefietser, dus weet mijn tempo aan te passen aan de schoonheid van het landschap en de bezienswaardigheden op de route. Al fietsend ga ik op zoek naar de

geschiedenis van toen en dat in woord verbinden met het leven van nu. Want die grens uit het verleden vormde dan wel ooit een barrière, vaak was het ook een aanmoediging om grenzen te verleggen.

Deel deze pagina op social media:

[< Vorige](#)

[Volgende >](#)

De stadspoorten van Nijkerk

Nijkerk had in de Late Middeleeuwen drie (houten) stadspoorten. Op 27 maart 1413 kreeg Nijkerk stadsrechten van hertog Reijnout IV ...